

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 12846

Tarih : 18.07.2025

10/3011

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Turizm alanında emekçilerin ağır çalışma koşulları, güvencesizlik ve hak ihlalleri yaygın bir sorun haline gelmiştir. İnsan onuruna yakışır çalışma koşullarının sağlanması ve emek sömürsünün tüm boyutlarıyla araştırılması amacıyla, Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İktüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Cengiz ÇİÇEK
İstanbul Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye’de turizm, sağladığı milyarlarca dolarlık döviz girdisi ve istihdam olanaklarıyla ekonomide kritik bir öneme sahiptir. Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü’nün (UNWTO) Mayıs 2025 Dünya Turizm Barometresi’ne göre Türkiye, 2024 yılında 56,7 milyon yabancı ziyaretçi ağırlayarak İtalya’yı geride bırakmış ve dünyada en çok turist çeken ülkeler sıralamasında 4’üncü sıraya yükselmiştir. Türkiye yılı toplamda 62,3 milyon ziyaretçi ile kapatmış; turizm gelirleri bir önceki yıla göre %8,3 artarak 61,1 milyar dolara ulaşmıştır. 2025 yılının Ocak-Mayıs döneminde 15 milyon 627 bin yabancı turist Türkiye’ye giriş yaparken, 12 Temmuz 2025’te Antalya ve Gazipaşa havalimanlarından 100 bin 646 yabancı turist ile son 5 yılın Temmuz ayları içinde kaydedilen en yüksek günlük ziyaretçi sayısına ulaşılmıştır. Ancak bu büyüme, turizm emekçilerinin ağır çalışma koşulları ve yaygın hak ihlalleri pahasına gerçekleşmektedir.

Turizm gelirlerindeki bu parlak tabloya rağmen sektörün arka planında emekçilerin sömürü koşulları giderek ağırlaşmaktadır. Ekonomik kriz ve yüksek enflasyonun yarattığı baskı, Ortadoğu’daki savaşların etkileri ve bazı işletmelerin kâr hırsı; başta Bodrum gibi önemli turistik merkezlerde sezonun zayıf geçmesine yol açarken, turizm emekçileri düşük ücret, esnek ve uzun çalışma saatleri, güvencesizlik ve sistematik mobbinge maruz bırakılmaktadır.

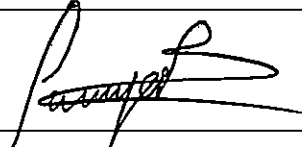
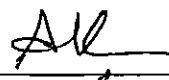
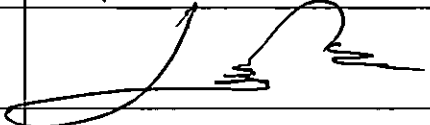
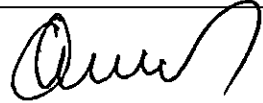
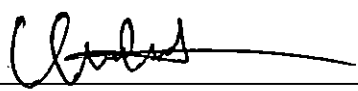
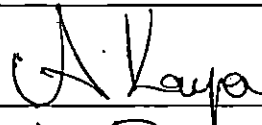
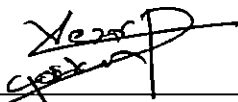
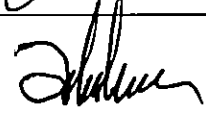
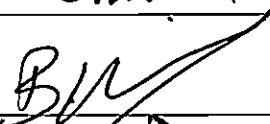
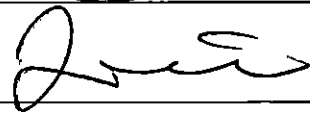
Türkiye İstatistik Kurumu’nun (TÜİK) verilerine göre, 2025 yılının Nisan ayında turizm alanında ücretli çalışan sayısı yüzde 7 artışla 1,45 milyona yükselmiş ve toplam istihdam içindeki payı yüzde 9,3 olarak gerçekleşmiştir. Ancak sendika uzmanları ve ilgili kurumlara göre, kayıt dışı çalışanların sayısı resmi verilerin çok üzerindedir. Çalışma Genel Müdürlüğü’nün Mart 2024 bültenine göre sendikalı işçi sayısı 53 bin 570, sendikalı iş yeri sayısı 3 bin 418’de kalmıştır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’nın 2023 verileri ise konaklama ve eğlence iş kolunda 168 bin 545 iş yeri bulunduğunu göstermektedir. Bu 18 numaralı iş kolunda otel, motel ve eğlence yerlerinin yanı sıra genç ve eğitimli kesimin yoğun çalıştığı çok sayıda zincir fast food işletmesi yer almaktadır. Buna rağmen işçilerin sendikalaşma oranı ancak yüzde 5’i bulmakta, sendikalıların büyük çoğunluğu toplu sözleşme hakkından mahrum kalmaktadır. Toplu sözleşme yapılan iş yerlerinin yüzde 95’i ise kamuda örgütlüdür. Sendikal örgütlenme girişimleri sistematik biçimde engellenmekte, hak arama çabaları işsizlik tehdidiyle bastırılmaktadır. İSİG verilerine göre yalnızca 2024 yılında hizmet sektöründe 431 işçi iş cinayetlerinde yaşamını yitirmiştir.

Sezon bitiminde sosyal ve gelir güvencesinden yoksun bırakılan turizm emekçileri, çoğunlukla asgari ücretin biraz üzerinde ücretlerle ve bahşişlerle geçimlerini sürdürmeye zorlanmaktadır. Yılın büyük bölümünde işsiz kalan emekçiler, sezon boyunca günde 10 saati aşan mesailerde çalışmakta; haftalık izin ve dinlenme hakları fiilen kullandırılmamaktadır. Kayıt dışı ve sigortasız çalışma yaygınlaşmış, iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri çoğu zaman alınmamaktadır. Kadınlar ile göçmen ve mülteci işçiler bu koşullardan çok daha ağır etkilenmektedir. Kadın turizm emekçileri hamilelik döneminde işten çıkarılma, taciz, tehdit ve mobbing gibi çoklu ayrımcılığa maruz kalırken; göçmen ve mülteci işçiler çok daha düşük ücretlerle, tamamen sigortasız ve hiçbir hak güvencesi olmadan çalıştırılmaktadır.

Bütün bu yoğun emek sömürüsünün yanında TBMM’de kabul edilip 14 Temmuz 2025 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan yasa değişikliğiyle Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından

belgelenmiş konaklama tesislerinde çalışan işçiler, artık haftada altı gün değil, ancak 10 gün çalıştıktan sonra 1 gün dinlenebilecektir. Turizm emekçileri hafta tatilinde çalıştırıldıklarında fazla mesai ücreti de ödenmeyecektir. Bu değişiklik sadece İş Kanunu'na değil, Anayasa'nın 50. maddesinde yer alan dinlenme hakkını güvence altına alan hükümlere ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelere de aykırıdır. Bu düzenleme turizmdeki hak ihlallerinin ilki değildir. 4857 sayılı İş Kanunu'nun 63. maddesi uyarınca turizm sektöründe denkleştirme süresi 2016'da iki aydan dört aya çıkarılmıştı. Neoliberal politikaların genişletilmesiyle birlikte esnek, güvencesiz, sendikasız ve insan onuruna aykırı çalışma koşullarının derinleştiği son dönemlerde bu değişiklik yalnızca turizm emekçilerini etkilemeyecektir. Sosyal devlet ilkesine aykırı, sermayenin lehine, emekçilerin aleyhine olan bu düzenleme yakın zamanda farklı iş kollarında emek sömürsünü daha da derinleştirecek politikaların önünü açmaktadır.

Bu nedenle, turizm başta olmak üzere tüm iş kollarında emekçilerin çalışma koşullarının iyileştirilmesi, güvencesiz ve insan onuruna aykırı uygulamaların ortadan kaldırılması; kadın, göçmen ve mülteci emekçilere yönelik taciz, mobbing ve ayrımcılığı önleyecek etkili mekanizmaların hayata geçirilmesi ve sosyal devlet ilkesini esas alan politikaların geliştirilmesi amacıyla bir Meclis Araştırması Komisyonu kurulması zorunludur.

1	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
3	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	SALİHE AYDENİZ	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	BERDAN ÖZTÜRK	DİYARBAKIR	
15	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
17	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	